

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/22/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2519202635
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2519202635.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Q. N. Z., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa rodičov - matky M. Z. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XX, zastúpenej: Mgr. Martina Masárová, advokátka, so sídlom Piešťany, Záhradná 2/B, a otca Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XX, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany zo dňa 28. novembra 2019 sp. zn. 9P/172/2019-19, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia v celosti **zamieta**.

odôvodnenie:

1. Uznesením, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým oprávnil otca stýkať sa s maloletým Q. N. každý párný týždeň v čase od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod., každý nepárny týždeň od utorka od 18.00 hod. do stredy do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov každoročne v čase od 24.12. do 17.30 do 25.12. do 18.00 hod. (odvolací súd poznamenáva, že tu ide o zrejmu nesprávnosť nedopatrením uvedenú namiesto správneho znenia „od 24.12. od 17.30 do 25.12. do 18.00 hod.“), ďalej každý párný rok počas veľkonočných sviatkov v čase od Veľkonočnej nedele od 16.00 hod. do nasledujúceho utorka do 18.00 hod., počas letných prázdnin v čase od 01.07. od 09.00 hod. do 14.07. do 18.00 hod. a od 01.08. od 09.00 hod. do 14.8. do 18.00 hod. s tým, že matka je povinná maloletého na stretnutie s otcom riadne pripraviť a v určenom čase ho otcovi odovzdať. Vo zvyšnej časti súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, ods. 2, § 329 ods. 1, ods. 2, § 330 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), ako aj ust. § 2, § 360 ods. 2, § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), vecne súd dôvodil, že otec sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia na úpravu styku s maloletým Q. dôvodiac, že mal. Q. s ním chce tráviť viac času, už viac ako rok sa pýta, kedy by mohol u nich zostať dlhšie tak ako starší synovia S. a S. a stále otca prosí, aby to vybavil. Teší sa na spoločnú dovolenku pri mori, tiež ešte nemali ani raz spoločné Vianoce, alebo Silvester, pretože matka nikdy na prosby otca v tomto smere nereagovala. Chcel by Q. brávať s nimi na rodinné výlety, ale môže si ho podľa rozsudku vziať každý párný týždeň až v sobotu a matka mu neumožňuje vziať si ho skôr. Chcel by ho mať aj každú stredu a štvrtok v nepárnom týždni, aby mohol synovi vybaviť pas, chodiť na cvičenie, v prípade potreby na lekárske vyšetrenie, vodiť ho ráno do škôlky a poobede sa s ním hrať. Q. bude šťastný, keď bude môcť byť viac s nimi a dieťa má právo tráviť čas s obidvoma rodičmi, aby malo možnosť dostať to najlepšie do života od nich oboch.

3. Po oboznámení sa s návrhom otca, obsahom pripojených súvisiacich spisov Okresného súdu Piešťany, aj s obsahom správy kolízneho opatrovníka dospel súd prvej inštancie k záveru, že otec

osvedčil potrebu nariadenia neodkladného opatrenia. Rozsudkom Okresného súdu Piešťany č.k. 13P/41/2016-280 z 25.11.2016 mal súd za preukázané, že vo vzťahu k mal. Q. bolo rozhodnuté o výkone rodičovských práv a povinností tak, že mal. Q. bol zverený do osobnej starostlivosti matky, otec zaviazaný platením výživného vo výške 200 eur mesačne; zároveň bol upravený styk otca s mal. Q. v rozsahu každého párneho týždňa v kalendárnom roku v čase od soboty od 08.30 hod do nedele do 18:00 hod.; zároveň vo vzťahu k staršiemu bratovi mal. Q., S. Z. bolo rozhodnuté tak, že maloletý bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov realizujúcej sa v týždňových intervaloch. Správou PhDr. O. Z., PhD., z 12.03.2019, 14.10.2019 a oznámenia Mgr. Z. M., BCST, mal súd za preukázané, že mal. Q. bola o.i. diagnostikovaná pervazívna vývinová porucha - detský autizmus s tým, že u maloletého sú prítomné výraznejšie tendencie k rutinám, uľpievaniu na osvojených postupoch, maloletý má ťažkosti so zvládaním flexibility kontextov, akceptácii zmien s prítomnosťou výraznejších afektívnych a behaviorálnych rozlád, pričom v prípade akéhokoľvek šokového podnetu vzhľadom na zdravotný stav reaguje tak, že stráca ovládateľnosť a hybnosť pravej hornej končatiny. Správou kolízneho opatrovníka z 20.11.2019 mal súd za osvedčené, že stretávanie otca s mal. Q. sa realizuje v upravenom rozsahu, maloletý Q. u otca prespáva bez problémov, prešetrením pomerov na strane otca neboli zistené žiadne nedostatky ani prekážky brániace vykonávaniu starostlivosti o maloletého, v domácnosti otca má mal. Q. vytvorené vhodné podmienky. Súd nemal za osvedčené také skutočnosti, ktoré by bránili v rozšírení styku otca s mal. Q., naopak, mal za to, že od poslednej úpravy ich stretávania došlo k zmene pomerov na strane maloletého, keďže je o 3 roky starší, na otca je zvyknutý, otec sa s ním pravidelne stretáva, majú vytvorený riadny vzťah a v záujme maloletého je, aby sa jeho vzťah k otcovi vekom utužoval a tým aj rozširoval. Je v záujme maloletého, aby mal u otca vytvorené obdobné zázemie a pocit istoty ako u matky najmä s prihliadnutím na diagnostikovaný autizmus a aby mal otec priestor na maloletého čoraz viac výchovne pôsobiť a byť mu vzorom. Dieťa je vo veku, kedy sa jeho vzťah k obojmu rodičom formuje, vytvárajú sa osobné väzby, ktorých rozvoj je v jeho najlepšom záujme. Preto s poukazom na vek maloletého, ako aj doterajší priebeh konania, vyjadrenia oboch rodičov, ako aj na súrodeneckú koalíciu mal. Q. a S. (ktorý je zverený do striedavej osobnej starostlivosti rodičov), dospel súd k záveru, že je v záujme mal. Q. rozšírenie jeho styku s otcom, a prihliadajúc aj na stanovisko kolízneho opatrovníka preto rozšíril tento styk tak, ako je to uvedené vo výroku uznesenia. Súčasne súd z uvedených dôvodov zamietol návrh otca na odovzdanie mal. Q. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, keď nezistil pre takéto rozhodnutie dôvody, ako aj s prihliadnutím na diagnostikovaný autizmus maloletého a s tým spojeným nevyhnutným konzervatívnejším prístupom k zmenám vo vzťahu k maloletému.

4. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka. Uviedla, že v zmysle § 325 ods. 1 CSP, môže súd neodkladné opatrenie nariadiť ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená, teda dočasná úprava pomerov musí byť naliehavá. Pod potrebou dočasnej úpravy treba rozumieť taký stav vo vzťahu k účastníkom, ktorý neznesie odklad. Prvoinštančný súd právnu úpravu síce citoval v napadnutom uznesení, avšak z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, na základe akých skutočností mal súd čo i len osvedčené, že takéto podmienka podľa § 325 ods. 1 CSP bola splnená. Otec svoj návrh odôvodňoval tým, že maloletý Q. chce s ním tráviť viac času, avšak nezodôvodňuje, prečo by mala byť dočasná právna úprava pomerov naliehavá. Súd výslovne zdôrazňuje, že skutočnosti, z ktorých možno vyvodiť nutnosť bezodkladnej úpravy pomerov musia byť takého charakteru, že ak by k bezodkladnej úprave pomerov nedošlo, mohlo by dôjsť k nezvratiteľnému následku alebo stavu, ktorý by bol zvrátený len s neprimeraným úsilím a nákladmi, resp. len s veľkými ťažkosťami. Napriek tomu súd v rozhodnutí neuvádza ani jednu takúto skutočnosť, ale zameral svoje rozhodnutie len na zistenie skutočností, ktoré by bránili v rozšírení styku otca s maloletým. Toto je však predmetom konania vo veci samej. Odvolateľka je toho názoru, že doterajšia úprava styku otca s maloletým je vhodná a pri doteraz realizovanom styku sa vytvoril dobrý vzťah otca so synom. Ani matka pritom nespochybňuje, že by u otca mal maloletý vytvorené vhodné podmienky. To, čo je sporné, je práve skutočnosť, akým spôsobom vzhľadom na zdravotný stav maloletého zaradiť do jeho života čo najvhodnejšou formou požadované zmeny, ktoré nastali od poslednej úpravy. Takéto rozhodnutie však musí byť vykonané na základe riadneho dokazovania a to najmä vzhľadom na zdravotný stav maloletého. Súd prvej inštancie síce konštatuje, že má za osvedčené, že u maloletého od posledného rozhodnutia bol diagnostikovaný autizmus, rovnako konštatuje, že vzhľadom na uvedenú diagnózu sú u neho prítomné výraznejšie tendencie k rutinám, uľpievanie na osvojených postupoch, že maloletý má problémy s akceptovaním zmien, napriek uvedenému sa rozhodol takúto zmenu neodborne do života maloletého zaradiť. Prítom práve fakt, že stretávanie sa uskutočňuje rovnako už tri roky, vedie k tomu, že maloletý vníma tento styk ako bezpečný a preto aj vzťah k otcovi je dobrý. Nie sú preto osvedčené žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že zmena stretávania tak, ako ju nariadil súd, je

nevyhnutná a ani to, že presne takáto úprava neohrozí maloletého a nebude mať negatívny vplyv na jeho vývoj. Súd svojvoľným, nezákonným postupom, neberúc do úvahy potrebu posúdenia odbornej otázky pre rozhodnutie, ohrozuje psychický stav maloletého. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a návrh otca v celom rozsahu zamietol.

5. K svojmu odvolaniu matka doložila listinné dôkazy a to správu Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva Bratislava zo dňa 27.11.2019, z ktorej vyplýva, že dieťa bolo v uvedenom zariadení vyšetrované v decembri 2019 pre podozrenie na vývinovú poruchu a na základe absolvovaného diagnostického vyšetrenia je predpokladaná prítomnosť pervazívnej vývinovej poruchy detský autizmus, pričom je odporúčané verifikovanie týchto diagnostických predpokladov pedopsychiatrom. Matka tiež doložila správu detského psychiatra MUDr. K. N. zo dňa 11.2.2020, v ktorej je potvrdené, že maloletý trpí detským autizmom.

6. Otec maloletého považoval rozhodnutie súdu za správne, súd podľa neho bral do úvahy v prvom rade záujem a potreby maloletého. S maloletým Q. majú veľmi dobrý vzťah, syn sa vždy teší na stretnutia s otcom a s celou jeho rodinou, je veľmi aktívny, má rád pohyb a hru, s otcom chodia často na ryby ale tiež do spoločnosti, napr. na kúpalisko, do kina, medzi deti, na lyžovačku, sánkovačku, ZOO, v lete prespali aj v kempe v indiánskom stane pri rieke Morava, na čo N. často spomína. Matka zase bráva maloletého na dvojdňové rybárske výstavy, kam chodí predávať tovar, pričom na výstave je vždy veľký pohyb osôb. Z uvedeného je zjavné, že maloletý nemá výrazné tendencie k rutinám, ulpievanie na osvojených postupoch a problémy s akceptovaním zmien, ako uvádza matka. N. je síce hanblivý, ale po chvíli nemá problém hrať sa v spoločnosti cudzích ľudí alebo detí, rád spoznáva nové veci a nemá strach vyjsť z rutiny. Preto je neprimerané jeho veku, aby sa s otcom stretával len štyri dni v mesiaci. Otec ho učí veľa nových vecí, zatiaľ čo matka vzhľadom na svoje aktivity (práca v charite, upratovanie vo firmách, predaj tovaru po trhoch, jarmokoch, výstavách) nemá dostatok času venovať sa mu, často ho odkladá k starým rodičom aj na niekoľko dní, čím matka nedodržiava zaužívaný režim dňa dieťaťa, ako uvádza v odvolaní. Jej snahou je získať príspevky na choré dieťa od štátu a charity a bráni synovi stykať sa s otcom bez ohľadu na jeho potreby. Od susedov sa otec dozvedel, že matka veľmi často kričí a maloletému nadáva, keď sa pýta k otcovi. Syn otcovi vravel, že matka sa o ňom vyjadruje pred maloletým hanlivo a zle, preto sa v jej prítomnosti bojí prejaviť k otcovi akékoľvek emócie. Z uvedených dôvodov otec žiadal, aby maloletý bol podrobený nezávislému psychologickému vyšetreniu bez prítomnosti matky. Napokon otec uviedol, že napriek vykonateľnému súdnemu rozhodnutiu mu matka odovzdala maloletého na styk iba jeden krát počas Vianočných sviatkov 24.12.2019 od 17.30 hod. do 25.12.2019 do 18.00 hod., inak súdne rozhodnutie nedodržiava a v čase, keď má maloletého otcovi odovzdať nie je doma ani neodpovedá na jeho telefonáty a správy. Otec k svojmu vyjadreniu doložil lekársku správu MUDr. Z. H. zo dňa 06.03.2020, podľa ktorej je maloletý Q. N. zdravotne spôsobilý absolvovať dvojtýždňovú prázdninovú dovolenku s otcom.

7. Kolízny opatrovník sa v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu plne pridrižoval svojich predchádzajúcich správ a vyjadrení a odporučil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť.

8. Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359, § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d/ CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

9. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Zmyslom právnej úpravy formou neodkladného opatrenia v konaniach vo veci starostlivosti o maloleté deti je ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia. Neodkladné opatrenia svoje opodstatnenie strácajú, keď súd poskytne ohrozeným alebo porušeným právam definitívnu ochranu. Nariadenie neodkladného opatrenia však predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby

nebolo vážnejších pochybností o potrebe dočasnej úpravy, pričom odvolací súd pripomína, že vzhľadom na zákonné lehoty, v ktorých treba o návrhu rozhodnúť, je prakticky vylúčené, aby súd vykonával plnohodnotné dokazovanie ako v konaní o návrhu vo veci samej.

12. V uvedenom prípade z obsahu spisu vyplýva, že rodičia maloletých spolu nežijú, maloletý Q. je rozsudkom Okresného súdu Piešťany, č.k. 13P/41/2016-280 zo dňa 25.11.2016 zverený do osobnej starostlivosti matky a jeho starší brat S. Z. je v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Otec má týmto rozhodnutím zároveň upravený styk s maloletým Q. každý páry týždeň od soboty 8.30 hod. do nedele 18.00 hod., pričom ich stretávania pravidelne a bez problémov prebiehajú. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že vzťahy medzi mal. Q. a otcom sú v súčasnosti veľmi dobré, tešia sa na vzájomné stretnutia a obaja majú záujem na rozšírení styku, preto otec za týmto účelom podal návrh vo veci samej a následne aj predmetný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Z vykonaného skráteného dokazovania však zároveň vyplýva, že v roku 2019 bola maloletému Q. diagnostikovaná vývinová porucha a to detský autizmus, matka preto s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nesúhlasí

13. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného skráteného dokazovania, odvolací súd sa nestotožnil s názorom prvoinštančného súdu, že by otec v danom prípade osvedčil potrebu nariadenia ním požadovaného neodkladného opatrenia.

14. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na zistení, že od poslednej úpravy spred troch rokov sa pomery na strane maloletého zmenili, maloletý Q. chce tráviť s otcom viac času, je na otca zvyknutý, doterajší styk prebieha bez problémov a u otca neboli zistené žiadne nedostatky brániace v rozšírení ich stykov, pričom utužovanie vzťahu k otcovi je v záujme maloletého. Tieto dôvody však pre nariadenie neodkladného opatrenia nemôžu v danom prípade obstáť, osobitne vzhľadom na prítomnosť vývinovej poruchy u dieťaťa, kedy treba obzvlášť dôsledne zvážiť každú zmenu stávajúcej (a fungujúcej) úpravy. V súčasnosti sú pomery účastníkov zastabilizované existujúcou súdnou úpravou styku z roku 2016 a stretávanie medzi otcom a maloletým prebiehalo doposiaľ v zmysle uvedenej právnej úpravy bez problémov. Toho času prebieha na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 9P/158/2017 konanie vo veci samej o návrhu otca na rozšírenie styku s maloletým Q., kde sa vykonáva dokazovanie za účelom zistenia, aký model stretávania vzhľadom na zmenu pomerov účastníkov čo najlepšie zodpovedá aktuálnym potrebám dieťaťa, vo veci je nariadený termín pojednávania na 14.7.2020. Za takýchto okolností odvolací súd považoval za neosvedčenú potrebu bezodkladnej úpravy pomerov tak, ako požaduje otec. V danom prípade by bolo nevhodné rozhodovať neodkladným opatrením o rozšírení styku otca s maloletým Q. bez náležitého a úplného dokazovania. Z doposiaľ predložených odborných vyjadrení k zdravotnému problému maloletého Q. (lekárska správa PhDr. O. Z., PhD. a oznámenie Mgr. Z. M., ktoré sú súčasťou súvisiaceho spisu 9P/158/2017) vyplýva, že u maloletého vzhľadom na uvedenú diagnózu sú prítomné výraznejšie tendencie k rutínám, uľpievanie na osvojených postupoch, a že maloletý má problémy s akceptovaním zmien s tým, že v prípade akéhokoľvek šokového podnetu vzhľadom na zdravotný stav reaguje tak, že stráca ovládateľnosť a hybnosť pravej hornej končatiny. Ani súd prvej inštancie ani súd odvolací nedisponuje v tejto fáze konania ešte dostatočnými dôkazmi na posúdenie vhodnosti inej úpravy styku než doterajšej, a rovnako nedisponuje odbornými vedomosťami potrebnými na posúdenie ako môže prípadná zmena stretávania s otcom ovplyvniť správanie dieťaťa vzhľadom na diagnostikovanú vývinovú poruchu. Niet pochyb o tom, že dieťa má právo byť vychovávané oboma rodičmi a všeobecne platí, že v prípade ak je dieťa zverené do starostlivosti jedného z nich, potom má súd pri úprave pomerov dbať na udržiavanie pravidelného a rovnocenného osobného styku aj s druhým rodičom, zároveň však súd musí prihliadať aj na osobitosti každého individuálneho prípadu. Vzhľadom na okolnosti tejto preskúmvanej veci je podľa názoru odvolacieho súdu bez náležitého a úplného dokazovania veľmi komplikované a prakticky nemožné zistiť, akou formou je možné vzhľadom na diagnostikovaný autizmus, zapracovať zmeny styku do zabehnutého režimu maloletého bez prípadných negatívnych dôsledkov na psychickom zdraví dieťaťa. Naopak, podľa názoru odvolacieho súdu výsledky doterajšieho skráteného dokazovania odôvodňujú domnienku, že by tu mohli existovať určité riziká takejto dočasnej zmeny rozsahu styku bez bližšieho odborného vyjadrenia psychológa. Prípadná predčasná zmena úpravy styku by sa totiž v konečnom dôsledku mohla ukázať ako rozporná so záujmami dieťaťa.

15. Z uvedených dôvodov sa rozhodnutie súdu prvej inštancie javí ako nepodložené, bez opory v zistenom skutkovom stave a minimálne predčasné. Ani skutočnosť, že sám maloletý prejavuje vôľu byť s otcom častejšie, nie je v tomto prípade dostatočnou zárukou toho, že bezodkladné rozšírenie styku bude skutočne maloletému na prospech. Maloletý Q. si svoju poruchu neuvedomuje a vzhľadom na svoj vek

a rozumový vyspelosť ani pri najlepšej vôli nedokáže vyhodnotiť aké prípadné riziká objektívne môžu súvisieť so zmenou v zaužívaných stykoch, resp. či benefity vyplývajúce pre dieťa z častejších stretnutí s otcom prevažujú nad prípadnými rizikami, toto môže posúdiť len odborník. Podľa názoru odvolacieho súdu bude preto v súlade s najlepším záujmom maloletého ponechať zatiaľ v platnosti úpravu styku, ktorá sa osvedčila ako fungujúca a vyčkať na závery dokazovania v konaní vo veci samej.

16. Vedený týmito úvahami, berúc zreteľ na najlepší záujem dieťaťa a charakter inštitútu neodkladného opatrenia, odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že návrh otca v celosti zamietol.

17. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.